

Wift Sveriges debattartikel publicerad i Aftonbladet och på Filmnyheterna.se

Trots att lika många kvinnor som män utbildas i regi på Sveriges filmhögskolor kommer det betydligt fler svenska filmer regisserade av män än regisserade av kvinnor.

I samband med att den nya filmutredningen presenteras den 7 oktober uppmanar nu Sverigeavdelningen för organisationen Women In Film and Television, WIFT, Svenska Filminstitutets vd Cissi Elwin Frenkel att göra något åt saken. Enligt filmavtalet från 2006 ska minst två av fem filmer som får stöd av Svenska filminstitutet regisseras av kvinnor. Trots att detta mål ska vara nått innan nästa år är slut visar statistiken att verkligheten är en helt annan.

I januari 2006 skrev filmbranschen under ett nytt avtal där man bland annat fastställde att minst 40 procent av de regissörer, manusförfattare och producenter som får stöd av Svenska filminstitutet bör vara kvinnor. "Bör", som det står i Filmavtalet istället för "skall" som vi inom Wift anser att det skall stå. Målet ska vara nått till den 31 december 2010. Det står dock redan nu klart att filmbranschen kommer att misslyckas med att nå detta mål. Vi efterlyser nu att Cissi Elwin Frenkel tar sitt ansvar för att Filmavtalets mål uppfylls.

I dag utbildas lika många kvinnor som män i regi på landets båda filmhögskolor, Dramatiska Institutet i Stockholm och Filmhögskolan i Göteborg. Det finns en medvetenhet om betydelsen av att i filmens värld spegla vår tid genom både kvinnors och mäns erfarenheter.

Men vart tar kvinnorna vägen efter att de färdigställt sina filmutbildningar? De senaste årens statistik talar sitt tydliga språk om ett misslyckande med att nå jämställdhetsmålet. Hösten 2009 är 80 procent av långfilmerna regisserade av män. På producentsidan är siffran 70 procent och 77 procent av manuskripten är skrivna av män. Dessa siffror gällde även för hösten 2008 och våren 2009.

Svenska Filminstitutets vd Cissi Elwin Frenkel beklagade på senaste presentationsdagen av höstens svenska biofilmer att också antalet ansökningar från kvinnor blir färre. Antalet ansökningar till Filminstitutet angående stöd till långfilm påminner om antalet ansökningar till Filmhögskolorna, 25-30 procent kommer från kvinnor. Men könsfördelningen vid antagning är ca 50 procent. Antalet ansökningar kan inte användas som ett argument för att legitimera siffrorna när det gäller filmer regisserade, producerade och skrivna av kvinnor. Vi kan inte se detta annat än en strukturell könsdiskriminering.

Det vittnar om en passivitet och att göra frågan till en oansenlig, icke-fråga. Arbetet med att förändra tänkandet kring kvinnor och film har pågått under en lång tid och ändå har vi inte kommit längre. Nu börjar tiden för att uppnå jämställdhetsmålet rinna ut. Hur ser ledningen för Svenska Filminstitutet och parterna i avtalet, på detta faktum?

Svenska Filminstitutets förra vd Åse Kleveland startade när nya avtalet trädde i kraft, ett Filmforum för Jämställdhet, för att uppnå 60/40-målet. Dit inbjöds och deltog Filmavtalets parter, Filmhögskolorna, Doris Film, Wift, regionala produktionscentrum och resurscentrum, Sveriges Dramatikerförbund, Sveriges Regissörer och Teaterförbundet. Detta lade nuvarande vd Cissi Elwin Frenkel ner. Hon har sagt att man ska undersöka vart kvinnorna tar vägen efter sina utbildningar?

Det saknas knappast filmskapare som är kvinnor i landet. När Andrea Östlund, projektledare för Rookiefilm som vänder sig till första- och andragångsregissörer, modigt vågade öronmärka sitt femte och sista långfilmsprojekt till en film som skulle regisseras av en kvinna fick de in 75 ansökningar.

Vilken analys gör ledningen på Svenska Filminstitutet av denna anstormning av kvinnor?

Ord som cirkulerar i debatten är antal inkomna ansökningar, positiv särbehandling, kvotering och kvalitet. Vd Cissi Elwin Frenkel hänvisar också till att konsulenterna på Svenska Filminstitutet enbart ser till

kvalitet. Undertexten i detta påstående blir, eftersom det bara är 2 av 20 filmer 2009 som har en kvinna som regissör, att det kvinnor gör är sämre.

I studien "Om Kvalitet. Synen på kvalitetsbegreppet inom filmbranschen" som Jenny Lantz, ekonomisk doktor vid Handelshögskolan i Stockholm gjorde för WIFT Sverige 2007, framgår det att begreppet kvalitet kan användas för att dölja och bevara befintliga maktstrukturer. Tolkningsföreträdet för vad kvalitet innebär vilar därmed hos beslutsfattarna. Jenny Lantz skriver också: "Om varaktighet är en aspekt av kvalitet är det också viktigt att problematisera vem som får representera och vara medskapare till det kollektiva minnet kring kvalitet. Vad man lägger in i begreppet "kvalitet" kommer alltid att vara socialt konstruerat."

Svenska Filminstitutet har tidigare föreslagit åtgärder som att avsätta medel till en jämställdhetsfond, utöka stipendier inom fortbildning, att de medel som finns avsatta till oberoende produktionsbolag skulle prioritera kvinnor, extra lanseringsstöd och utvecklingsstöd till projekt där man uppnår 60/40 bland medarbetarna! Vart tog dessa förslag vägen?

Det handlar om vem som definierar världen.

Styrelsen för Wift

Ingrid Edström, Elisabet Gustafsson, Ylva Gustavsson, Lena Hansson Varhegyi, Annika Hellström, Aase Högfeldt, Christina Olofson, Daniella Elmqvist Prah, Lisa Rosengren, Lotta Andgren, Renée Axö Bergqvist, Helene Magnusson, Philippa Wallér.